

Till Riksdagens Konstitutionsutskott

Den 12 december 2017 gav riksdagen, med bifall till Liberalernas motion därom, regeringen till känna att den bör förankra anskaffningen av ett nytt luftvärnssystem med medellång räckvidd i riksdagen. Under våren informerades Förvarsutskottet översiktligt av försvarsminister Peter Hultqvist, men eftersom de närmare detaljerna i anskaffningen vid tidpunkten inte var klarlagda önskade han återkomma till utskottet i början av augusti. Efter kontakter mellan utskottets kansli och regeringkansliet bestämdes ett extra försvarsutskott till den 1 augusti 2018 kl 13.00.

Strax innan utskottsmötet skulle ta sin början rapporterade flera medier om att försvarsministern redan uttalat att regeringen bestämt sig för att anskaffa luftvärnssystemet Patriot. Det är svårt att dra någon annan slutsats än att försvarsministern uppsåtligen lämnat information till massmedia om regeringens beslutsavsikt redan före det att förankringen slutförts och riksdagen ens hunnit informeras.

Försvarsministern har för utskottet klargjort att han avser att återkomma till riksdagen under hösten med en skrivelse gällande anskaffningen. Vid denna tidpunkt är Sverige dock redan bundet av regeringens beslut om anskaffning. Det beslutet fattades på regeringssammanträdet redan den 2 augusti 2018.

Riksdagen har vid olika tillfällen beslutat om att riksdagens inflytande över materielanskaffningen skall öka. Förvarsutskottet framhöll i betänkandet 2004/05:FöU4 (s. 197–199) om riksdagens inflytande på materieförsörjningen att utskottet vid flera tidigare tillfällen (bet. 1994/95:FöU4, bet. 1996/97:FöU4, bet. 2001/02:FöU11, bet. 2003/04:FöU6) har uttalat att riksdagen bör ha ett större inflytande när det gäller utveckling och anskaffning av viktigare materielprojekt. I betänkandet 2003/04:FöU6 (s. 22) anförde utskottet bland annat följande: ”Utskottet anser att regeringen – liksom hittills – bör besluta i alla löpande frågor som berör teknik, industrisamarbete, tidsplaner m.m., men att riksdagen skall ges större inflytande i sådana principiella utvecklings- och anskaffningsfrågor som får en betydande påverkan på Försvarsmaktens operativa effekt och därmed för Sveriges säkerhets- eller försvarspolitik samt för våra möjligheter att med olika typer av förband och system medverka i fredsfrämjande insatser”.

Både anskaffningen av stridsflygplanet Gripen E år 2012 och av ubåtar A 26 2015 innebar en långt mer omfattande förankring än den som föregått regeringens beslut att anskaffa luftvärnssystemet Patriot, och detta trots att riksdagen i det aktuella fallet underströk betydelsen av att anskaffningen skulle förankras i riksdagen.

Undertecknad önskar att Konstitutionsutskottet granskar om försvarsministerns hantering av ärendet står i överensstämmelse med den praxis som finns när det gäller riksdagens inflytande i sådana anskaffningsfrågor som får en betydande påverkan på Försvarsmaktens operativa effekt och därmed för Sveriges säkerhets- och försvarspolitik.

Malmö den 16 augusti 2018

Allan Widman (L)